UUTISET

Askel länteen tarkoittaa askelta poispäin idästä. **PÄÄJOHTAJA VITAS VASILIAUSKAS, LIETTUAN KESKUSPANKKI**

Eurojäsenyys siirsi Liettuan harppauksella länteen

Liettua otti vuoden alussa käyttöön euron. Vanhan valuutan, litin, käyttö maksuvälineenä loppui viime viikon torstaina. Kaupoissa tuotteiden hinnat on kerrottava kesäkuun loppuun saakka molemmissa valuutoissa. Maan keskuspankki vaihtaa litejä euroiksi vuoden loppuun saakka.

VILNA (MT)
Liettualaiset ovat runsaan kahden viikon ajan totutelleet uusiin eurokolikoihin ja seteleihin. Kolikoihin on painettu hevosella ratsastava ja miekkaa kantava ritari **Vytis**. Symboli on tuttu liettualaisille poistuvasta liteistä.

Vilnalaisessa kauppahallissa vihannesten ja hedelmien hinnat ovat pysyneet ennallaan. Myyjä **Ilona Schabanovich** kertoo, että valuuttavaihdos euroon on edennyt sujuvasti.

”Nyt minulla on vain yksi 200 litin seteli vaihtorahana. Ostokset hoituvat jo euroilla,” hän kertoo.

Liettualaisten suurin huoli on ollut, että hinnat nousevat valuutan vaihtuessa. Viranomaiset seuraavat tarkkaan elintarvikkeiden hintojen kehitystä. Monia kauppoja huomautettiin viime vuonna hintojen nostamisesta. Erityiselle tarkkailulistalle on valittu sata suosituinta elintarviketta. Hintoja voi seurata omalta verkkosivulla.

Kolikot sulatetaan patsaaksi

Pankkeihin on kohdistunut käteistulva rahanvaihdon vuoksi. Nyt jo 60 prosenttia vanhasta valuutasta on vaihdettu euroihin.

Liettuan eurosetelit painettiin Saksan Bundespankin setelipainoissa. Ne kuljetettiin maahan kolmella rekkakyydillä, tiukkojen turvatoimien saattamana. Kolikot valmistettiin Vilnassa sijaitsevassa rahapajassa.

Vanhat setelit tuhotaan sitä mukaa kun ne poistuvat käytössä. Kolikot sulatetaan ja metalli kierrätetään. Osa sulatetuista kolikoista käytetään litin luojan, maan entisen keskuspankkiirin **Vladas Jurgutisin** muistoksi valmistettavaan patsaaseen. Se pystytetään Liettuan keskuspankin rakennuksen katolle

Matka länteen jatkuu

Koko Baltia kuuluu nyt euroalueeseen. Liettua on 19. EU:n yhteisvaluutan käyttöön ottanut jäsenmaa.

Liettuan keskuspankin pääjohtaja **Vitas Vasiliauskas** sanoo, että euron käyttöönotto oli looginen jatke maan harjoittamalle talouspolitiikalle.

Kymmenen vuoden aikana Liettua on hakenut jalansijaa EU:n talousalueella.

Maa ankkuroi valuuttansa euroon dollarin sijasta vuonna 2001.

Liettua pyrki rahaliiton jäseneksi jo vuonna 2006, mutta silloin EU torppasi aikeet. Liian korkea inflaatio esti euron käyttöönoton.

Vasiliauskas arvioi viime viikolla, että euro on Liettualle taloudellinen projekti.

”Se tarkoittaa enemmän integraatiota Euroopan talouteen”, hän kertoo.

EU-jäsenyyden myötä valtaosa maan investoinneista tulee jo EU:n sisältä. Myös suomalaiset yritykset ovat löytäneet Liettuan. Maan talouskasvu on tällä hetkellä EU-maiden kärkeä.

Europäätöksen poliittista taustaa Vasiliauskas välttelee pohtimasta.

”En ole poliitikko.”

Hetken asiaa pohdittuaan pankkiiri myöntää myös toisen puolen.

”Askel länteen tarkoittaa askelta poispäin idästä”, hän summaa.

Etuja ja hyötyjä punnitaan

Eurojäsenyyden vaikutuksia pohditaan Liettuassa. Jäsenyydestä lankeaa myös satojen miljoonien eurojen lasku. EU:n jäsenmaksun lisäksi maa osallistuu euromaiden kriisirahastoon EVM:ään. Euroopan keskuspankin pääomittaminen taas tuo liettualaisille noin 600 miljoonan euron laskun.

Etujakin on useita. Esimerkiksi kun Liettua kilpailutti viime lokakuussa miljardin euron valtion velkakirjan, markkinat reagoivat positiivisesti.

Korko asettui historiallisen alhaalle: 12 vuoden velkakirjan lainan koroksi määriteltiin 2,125 prosenttia. Pudotus on merkittävä, sillä viisi vuotta sitten korko asettui 5–6 prosentin tasolle.

Investointipankki SEB on laskenut, että kotitaloudet, yritykset ja valtio säästä 1,13 miljardia euroa 2014–2022 alhaisemman korkotason vuoksi. Samalla aikavälillä rahanvaihdon kustannuksissa säästyy noin 550 miljoonaa euroa.

Kansantalous piristyy pankin pääekonomisti **Gitanas Naused**an mukaan 0,2–0,3 prosenttia. Kaupan piristymisen ja markkinoiden muuttumisen hyödyt ovat nähtävissä vasta myöhemmin.

Kymmenen vuoden projekti

Liettuan valtiovarainministeri **Rimantas Sadziuksen** arvioi, että rahaliitto avaa uusia mahdollisuuksia.

”Maamme talous perustuu vientiin. Meillä ei ole merkittäviä raaka-aineita tai taloudellisia varoja. Olemme riippuvaisia ulkomaisista investoinneista. On todellinen fakta, että Liettua on nyt investointikohteena houkuttelevampi kuin aikaisemmin.”

Liettua on määrätietoisesti suuntautunut länteen, pois Venäjän vaikutuspiiristä. Ensin maa liittyi maaliskuussa 2004 sotilasliitto Naton jäseneksi ja hieman myöhemmin toukokuussa EU:hun.

”Euroon liittyminen päättää tämän projektin.”

Liettuan talous yskii, kuten monet muut maa Euroopassa. Talousennusteita on rukattu alaspäin. Kuluvalle vuodelle ennakoidaan silti noin 3,4 prosentin kasvua. Viime vuonna kasvuprosentti oli 2,9.

”Ennusteet näyttävät optimistisilta. Henkilökohtaisesti arvion, että 2,7 prosenttia lähempänä totuutta tänä vuonna.”

JANNE IMPIÖ

JANNE IMPIÖ

Ilona Schabanovich ja Tatjana Makovska työskentelevät Vilnan suositussa kauppahallissa Hales turgavietessa hedelmien ja vihannesten myyjinä.

Voit kommentoida juttua Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehdessä osoitteessa *www.maaseuduntulevaisuus.fi*

Energiayhteys Eurooppaan purkaa Venäjä-riippuvuutta

Liettua uudistaa energiapolitiikkaansa vähentääkseen riippuvuutta venäläisestä energiasta. Edelleen valtaosa kaasusta, öljystä ja sähköstä ostetaan Venäjältä.

Liettuan energiaministeri **Rokas Masiulis** sanoo, että Liettua tarvitsee tulevaisuudessa vaihtoehtoja.

Pienen maan neuvotteluvaltit ovat olleet vähissä. Varsinkin kaasuyhtiö Gazprom on käyttänyt tilannetta hyväkseen ja liettualaiset ovat maksaneet energiasta kalliisti.

Ministeri kuvailee, että energiapolitiikassa ”ei voi rentoutua” hetkeksikään.

”Meidän täytyy saada energiaa. Täällä on talvella kylmää. Toiseksi täytyy vasta miettiä hintaa”, hän kertoo.

LNG-terminaali toi jokerin

Klaipedaan viime vuonna valmistunut nesteytetyn kaasun lng-terminaali on parantunut Liettuan neuvotteluasemaa tuntuvasti. Gazprom joutui pudottamaan hintaa ja kaasulasku putosi ainakin kahden vuoden ajaksi peräti 40 prosenttia.

”Lng-terminaali vaikutti hintaan merkittävästi”, Masiulis toteaa.

Aina marraskuuhun saakka Liettua oli täysin riippuvainen venäläisestä kaasusta. Uutta on, että norjalainen Statoil toimittaa maahan noin puolet kaasusta.

Liettuan liuskekaasuvarojen kartoittaminen on laitettu jäihin. Investoijia ei ole. Ainoa sellainen, yhdysvaltalainen energiayhtiö Chevron, vetäytyi maasta 2014 vuoden odottelun jälkeen.

Kaasumarkkinat ovat muutoksessa. Masiulis sanoo, että kaasua käytetään nyt poliittisena lyömäaseena.

”Emme tiedä, mitä tulevaisuudessa tapahtuu, tai kuinka paljon kaasu maksaa”, hän toteaa.

”Jos Gazprom kieltäytyy myymästä meille kaasua tai nostaa sen hintaa, meillä on mahdollisuus ostaa kaasua muualtakin.”

Uusi sähköverkko rakenteilla

Sähköä Liettua ostaa Venäjältä ja Virosta. Neuvostoaikainen sähköverkko on edelleen Venäjän hallinnassa.

Ministerin mielestä nykytilanne on ongelmallinen. Venäjältä ei heru uusia investointeja vanhentuneen Baltian kantaverkon kehittämiseksi. Tavoitteena on luoda Baltiaan oma sähköverkko, joka yhdistyy lopulta Euroopan sähköverkkoon.

Vuoden loppupuolella valmistuu 750 megawatin merikaapeliyhteys Ruotsiin. 500 megawatin siirtoyhteys Puolaan on jo valmistunut.

”Sähkön hinnan pitäisi laskea tuntuvasti”, arvioi ministeri.

Omaa sähköntuotantoa juuri ole. Vesivoimaa on 350 megawattia. Ignalinan ydinvoimala suljettiin lopullisesti vuonna 2009. Se oli EU:n tärkeimpiä ehtoja EU-jäsenyydelle.

Liettualla on valmiit suunnitelmat uutta ydinvoimalaa varten. Japanilainen Hitachi on sovittu laitetoimittajaksi. Ongelma vain on sähkömarkkinoiden pienuus. Myös kansa vastustaa voimalaa.

”Liettua on liian pieni maa ydinvoimalalle. Neuvottelemme nyt Latvian ja Viron kanssa hankkeesta, mutta neuvottelut ovat edenneet hitaasti.”

Lisää bioenergiaa on suunnitteilla. Masiulis sanoo, että biomassalla tuotettu energia on puolet halvempaan. Tarkoituksena on polttaa muun muassa Liettuan huonekaluteollisuuden sivutuotteet voimaloiden kattiloissa.

JANNE IMPIÖ

Venäjä-pakotteista mojova lasku Liettualle

Euroopan unionin Venäjälle asettamat pakotteet johtivat Venäjän vastatoimiin viime kesänä. Elintarviketuotteiden vienti itään tyssähti koko EU:n alueella.

Liettuassa alettiin jo vuoden 2013 loppupuolella etsiä vaihtoehtoisia markkinoita varsinkin lihalle. Viime kesänä asetetut tuontikiellot pakottivat maan hallitusta toimiin ja perustamaan erityisiä viennin kehittämisohjelmia.

Pelkästään Liettuan Venäjäkaupan arvosta leikkautui pakotteiden vuoksi syksyllä noin 85 miljoonaa euroa, arvioi investointipankki SEB.

Meijerituotteille löydettiin korvaavia markkinoita. Elolokakuussa 2014 vienti kasvoi etenkin Valko-Venäjälle, Saudi-Arabiaan, Yhdysvaltoihin, Saksaan ja Kazakstaniin.

Maitotuotteiden viennin arvo uusille markkinoille oli 42,1 miljoonaa euroa. Vastaavasti monien entisten vientikohteiden merkitys väheni. Esimerkiksi pelkästään Venäjän viennin arvo putosi 42,2 miljoonaa euroa. Vienti väheni myös Alankomaihin, Puolaan, Belgiaan ja Espanjaan.

Myös lihatuotteiden kohdalla vanhat markkinat murenivat. Vienti Venäjälle putosi 45,4 miljoonaa euroa. Myös Britannia, Latvia, Viro ja Ruotsi vähensivät liettualaisten lihatuotteiden ostoja.

Uusia markkinoita löytyi Alankomaista, Valko-Venäjältä, Italiasta, Puolasta ja Hongkongista.

EU on maksanut Liettualle vientimenetyksistä 14,1 miljoonaa euroa.

JANNE IMPIÖ

Liettuan maitotuotteiden viennin muutos maittain
Venäjän pakotteiden jälkeen

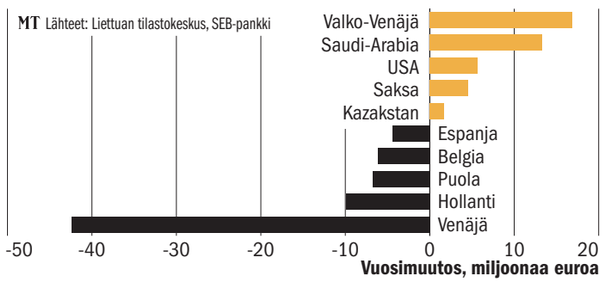

Bruttokansantuotteen muutos 2004–2013

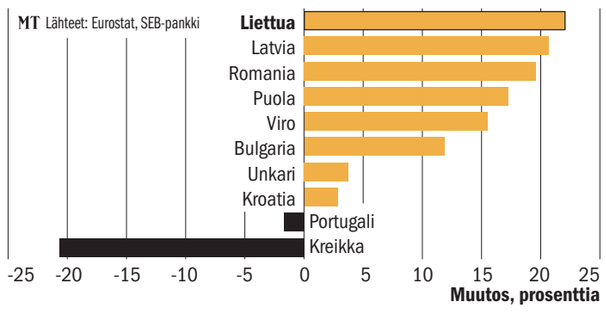

Valinnanvaraa ilman kilometrirajaa.

Pieni suuri auto i10 alk. 13 990 €
Kompakti perheauto i20 alk. 15 990 €
Tilava perheauto i30 5d Classic Hinta nyt alk. 16 990 €
Tilava perhefarmari i30 Wagon Classic Hinta nyt alk. 17 990 €
Kompakti tila-auto ix20 alk. 20 990 €
Iso perheauto i40 Sedan Classic Hinta nyt alk. 21 990 €
Iso perhefarmari i40 Wagon Classic Hinta nyt alk. 22 990 €
Moderni kaupunkimaasturi ix35 alk. 27 490 €
Iso edustusmaasturi Santa Fe alk. 48 990 €
Iso edustusmaasturi seitsemälle Grand Santa Fe alk. 69 990 €

Hyundai-malliston kulutus 3,7–7,6 l/100 km. CO_2-päästöt 97–199 g/km.
Hintoihin lisätään paikkakuntakohtaiset toimituskulut.
Kuvien autot erikoisvarustein.

Hyundai-mallistoon
Talvipaketti
199 €
Talvirenkaat ja moottorinlämmitin asennettuna
Paketin arvo jopa 1600–4 000 €
Ei koske Classic-malleja.

Etuveto alk. 27 490 €
ix35 1,6 GDI 6MT ISG Comfort, autoveroton hinta 20 809,57 € + arv. autovero 6 680,43 € + tk 600 € = 28 090 €.
Kulutus 6,4 l/100 km.
CO_2-päästöt 149 g/km.
Käyttöetu/vapaa autoetu: 435/615 €.

Neliveto alk. 33 490 €
ix35 4WD 2,0 GDI 6MT Comfort, autoveroton hinta 23 034,93 € + arv. autovero 10 455,25 € + tk 600 € = 34 090 €.
Kulutus 8,0 l/100 km.
CO_2-päästöt 186 g/km.
Käyttöetu/vapaa autoetu: 525/705 €.

5 VUODEN Takuu ilman km-rajaa

Uudistunut **Hyundai ix35** on kotonaan kaikkialla missä sinäkin. Päivitetyt moottorit sekä edelleen kehitetty ohjaus ja jousitus varmistavat matkasi minne ikinä haluatkin - kelillä kuin kelillä. Hyvä näkyvyys, parantunut vakiovarustelu ja uusi sisustus huolehtivat viihtyvyydestäsi sekä kaupungissa että maantiellä. Voimanlähteeksi voit valita modernit bensa- tai dieselmoottorit sekä manuaali- että automaattivaihteistoilla. Takaamme, ettet pety. Hyundai-takuu on 5 vuotta ilman kilometrirajaa. Tule ja koeaja omasi – hyvän sään aikana.

HYUNDAI
www.hyundai.fi